

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

(POŽADAVKY)

PRO OBOR

UČITELSTVÍ HUDEBNÍ VÝCHOVY
PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

LEDEN 2005

Požadavky na Státní závěrečnou zkoušku

Zkouška bude mít dvě části:

A. Reprodukčně-didaktickou (praktické hud. činnosti)

1. Posluchač zazpívá lidovou píseň podle vlastního výběru. Na ní demonstruje své pěvecké dovednosti, zaměří se zejména na správné nasazení tónu, frázování, dynamiku, artikulaci, výraz. Výběr této písně bude předem konzultovat s vyučujícím hlasové výchovy. Posluchači nemusí výběr omezovat pouze na lidovou píseň, je možno přednést i píseň umělou. Klavírní (či jiný) doprovod si zajistí posluchač sám.
2. Posluchač zahraje na klavír podle vlastního výběru klavírní skladbu vhodnou pro poslechové činnosti toho kterého stupně školy, rozebere ji z hlediska didaktického. Výběr přednesové skladby bude předem konzultovat s vyučujícím klavírní hry.
3. Losem si vybere jednu píseň lidovou a jednu umělou z předem určeného kánonu písní*. Píseň lidovou zharmonizuje, žádoucí jsou i akordy vedl. stupňů, resp. vhodně volené mimotonální dominanty i akordy alterované. Píseň zahraje na klavír v tónině odpovídající rozsahu dětí toho kterého ročníku a dokáže ji transponovat do tónin vedlejších do tří předznamenání. Píseň za vlastního doprovodu zazpívá, posleze ji zadiriguje (nástup, závěr, nádech, resp. dělení dob, fermata apod.) a rozebere ji z hlediska didaktického.

Píseň umělou zahraje student v jedné tónině (v té, která je pro danou píseň typická, popřípadě dle vlastního výběru). Následně píseň zazpívá a doprovodí se, aniž by doprovod musel nutně obsahovat melodii. Student prokáže schopnost doprovodit píseň odpovídajícím způsobem (použití tanečních rytmů) a vhodně ji doplní stylovými „vyhrávkami“ či ozdobami (zahušťování akordů, blue tóny apod.). V některých případech poukáže na rozdíly mezi použitou harmonizací a klasickým přístupem. K dispozici může mít noty - melodii, text, eventuálně akordické značky.

Pozn.

Kánony povinných písní pro ZŠ a SŠ jsou zveřejněny a doporučuje se s nimi průběžně pracovat v příslušných kurzech.

B. Technickou s receptivně-didaktickým aspektem

Posluchač identifikuje reprodukované dílo (losuje - viz zadaný seznam). Na základě této skladby mu bude zadán odpovídající tématický okruh k ústnímu pojednání. V rámci toho pak také skladbu posoudí a v závěru pak ji zhodnotí i z hlediska didaktického (možnost využití, cíl, způsob)

---

* U státních zkoušek konaných v akademickém roce 2004-2005 a 2005-2006 budou mít studenti možnost vybrat si z kánonu písní obsahujícího pouze 40 (2. stupeň 30) lidových písní nebo ze seznamu obsahujícího již také písně „populární“.

Dějiny světové hudby - seznam poslechových skladeb

Středověk

ukázka č.

- 01 Guillaume de Machaut: Missa Notre Dame - V. Agnus Dei (motet)

Renesance

ukázka č.

- 02 G. P. da Palestrina: Missa Benedicta es, Gloria
03 Orlando di Lasso: Mattona mia cara (canzona)
04 Clement Janequin: Zpěv ptáků (chanson)

Baroko

ukázka č.

- 05 Antonio Vivaldi: Čtvero ročních období - Jaro (koncert pro housle a smyčce, op. 8, č. 1, 1. věta - Allegro
07 J. S. Bach: Braniborský koncert č. 5 D-dur, 1. věta - Allegro
08 G. F. Haendel: Mesiáš (oratorium), Hallelujah - sbor

Klasicismus

ukázka č.

- 09 J. Haydn: Symfonie č. 94 G dur „S úderem kotlů“, 2. věta - Andante
10 W. A. Mozart: Malá noční hudba K. 525, 1. věta - Allegro
12 W. A. Mozart: Don Giovanni, 1. jednání, předehra a úvodní scéna
15 L. van Beethoven: Symfonie č. 5 c-moll, op. 67, 1. věta - Allegro con brio
16 L. van Beethoven: Symfonie č. 9, 4. věta - orchestrální úvod, hlavní téma (orchestr), sólový recitativ a hlavní téma (vokální sólo a sbor)

Romantismus

ukázka č.

- 18 F. Schubert: Klavírní kvintet A-dur „Pstruh“, 4. věta - Andantino
19 R. Schumann: Klavírní koncert a-moll, úvodní část
20 F. Chopin: Etuda c-moll op. 10, č. 12 „Revoluční“
21 F. M. Bartholdy: Houslový koncert e-moll, op. 64, 1. věta - Allegro molto appassionato
23 H. Berlioz: Fantastická symfonie, 5. věta „Sen o sabatu čarodějnic“
24 F. Liszt: Symfonická báseň „Preludia“
25 R. Wagner: Bludný Holanďan - árie Holanďana „Čas můj ten tam“
26 G. Verdi: Rigoletto - 3. jednání - árie vévody a vokální kvartet
27 M. P. Musorgskij: Obrázky z výstavy „Promenáda“ - klavírní verze a instrumentace M. Ravela
29 P. I. Čajkovskij: Klavírní koncert č. 1 b-moll, 1. věta, úvod

Dějiny světové hudby - okruhy otázek k poslechovým skladbám

Otázky

k ukázce č.:

- 1 **Středověká hudební kultura.** Charakteristika společenských podmínek doby, hudba církevní a světská, vývoj od chorální monodie k vícehlasé polyfonii, ars antiqua, ars nova.
- 2-4 **Hudba období renesance.** Charakteristika společenských podmínek doby, životní styl a filosofie (renesance a humanismus), nizozemská vokální polyfonie a vývojový podíl Itálie, syntetické renesance.
- 5, 7, 8 **Hudba období baroka.** Charakteristika společenských podmínek doby, společné rysy v hudbě a ve výtvarném umění, vznik a rozvoj nových hudebních druhů a forem, podíl hudby světské a duchovní, přední skladatelé doby, syntetické hudebního baroka.
- 9, 10, 12, 15, 16 **Hudební klasicismus.** Charakteristika společenských podmínek doby, charakteristika hudebního myšlení klasicismu, rokoko ve výtvarném umění a v hudbě, význam tzv. předklasicismu, raný a tzv. vídeňský klasicismus.
J. Haydn - život a dílo.
- 10, 12 **W. A. Mozart** - život a dílo.
- 15, 16 **L. van Beethoven** - život a dílo.
- 18 **Hudební romantismus.** Vymezení charakteristických znaků romantismu, styčné tendence v hudbě, literatuře a ve výtvarném umění, rozdělení romantismu a přínos nejdůležitějších skladatelů doby.
C. M. von Weber a F. Schubert - život a dílo.
- 19-21 **R. Schumann, F. Mendelssohn-Bartholdy, F. Chopin** - život a dílo.
- 23 **Novoromantismus, H. Berlioz** - život a dílo.
- 24 **F. Liszt** - život a dílo.
- 25 **R. Wagner** - život a dílo.
- 26 **Vývojové linie francouzské a italské opery v 19. stol., G. Verdi** a přínos jeho tvorby.
- 27,29 **Ruská hudba 19. stol.,** vývojové tendence a představitelé, P. I. Čajkovskij.

Součástí otázek věnovaných životu a dílu velkých skladatelů je vždy charakteristika společenských podmínek doby.

Dějiny české hudby - seznam poslechových skladeb

01. Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic: Qui Confidunt In Domino /moteto/
02. Adam Václav Michna z Otradovic: Missa Sancti Venceslai - Sanctus /mše/
03. Bohuslav Matěj Černohorský: Laudetur Jesus Christus /moteto/
04. Jan Dismas Zelenka: Responsoria Svatého týdne - č.9 Caligaverunt oculi mei /moteto/
05. Jan Dismas Zelenka: Capriccio č.4 A-dur pro orchestr, I.část - Allegro assai /conc.grosso/
06. Josef Mysliveček: Abrahám a Izák - recitativ Izáka „Eterno Dio“ /oratorium/
07. Jiří Antonín Benda: Medea, 6. výstup - Allegro, Médeino rozhodnutí /melodram/
08. Jan Václav Hugo Voříšek: Symfonie D-dur, I. věta - Allegro con brio
09. Jan Václav Hugo Voříšek: Symfonie D-dur, III. věta - Scherzo
10. Bedřich Smetana: Má vlast - Šárka /symfonická báseň/
11. Bedřich Smetana: Má vlast - Blaník
12. Bedřich Smetana: České tance - Cibulíčka /klavírní cyklus/
13. Antonín Dvořák: Symfonie č.9, e-moll „Z Nového světa“, I.věta - Adagio, Allegro molto
14. Antonín Dvořák: Smyčcový kvartet F-dur „Americký“, I.věta - Allegro, ma non troppo
15. Antonín Dvořák: Česká suita D-dur, V.část - Finále /Furiant/
16. Josef Suk: Serenáda Es-dur pro smyčce, op.6, I. část - Andante con moto
17. Vítězslav Novák: Slovácká suita - U muziky
18. Leoš Janáček: Maryčka Magdonova /mužský sbor/
19. Leoš Janáček: Taras Bulba - č.1 Smrt Andreje /symfonická rapsódie/
20. Leoš Janáček: Sinfonietta - č.2 Andante
21. Bohuslav Martinů: České madrigaly - č.4 Hej, máme na prodej /smíšený sbor/
22. Bohuslav Martinů: Česká říkadla - č.4 Mořena, Mořena /ženský sbor/
23. Bohuslav Martinů: Dvojkonzert pro dva smyčcové orchestry, klavír a tympány, I. věta - Poco allegro

Dějiny české hudby - okruhy otázek k poslechovým skladbám

Otázka číslo	Ukázka číslo	
1	42	Hudba české renesance.
2, 3	43, 44	Hudba českého baroka.
4, 5	45, 46	Představitelé českého raného, středního a vrcholného baroka - charakteristika jejich tvorby.
6, 7	48, 49	Hudba českého klasicismu.
8, 9	50	Představitelé české hudební emigrace 18. století - charakteristika jejich tvorby, přínos rozvoji hudby klasicismu.
10, 11	51	Hudba 1. poloviny 19. století.
12	52	Život a dílo B. Smetany.
13	53	Opery B. Smetany.
14	54, 55	Život a dílo A. Dvořáka.
15	56	Život a dílo Z. Fibicha a J. B. Foerster.
16	57	Hudba 2. poloviny 19. století - období 1860 - 1890.
17	58	Hudba 2. poloviny 19. století - období 1890 - 1918 (1. a 2. generace moderny)
18	59	Život a dílo J. Suka a V. Nováka.
19	60	Hudba meziválečné avantgardy - období 1918 - 1938.
20	61	Život a dílo L. Janáčka.
21	62	Operní a vokálně instrumentální tvorba L. Janáčka.
22	63	Život a dílo B. Martinů.
23	64	Charakteristika tvorby dalších představitelů období 1918 - 1945 (skupina Mánesa atp.). Významní čeští skladatelé druhé poloviny 20. století - stručná charakteristika tvorby.

Součástí všech otázek je charakteristika společenských událostí a poměrů, náboženství, filosofie, charakteristika hudební řeči, hudebních žánrů a druhů a hudebního prostředí, skladatelé a systematické zařazení jejich tvorby, významné hudební památky.

1. Ten chlumecký zámek
2. Okolo Frýdku cestička
3. Sedlák, sedlák
4. Tráva neroste
5. Ach není tu není
6. A já su synek
7. Ach synku, synku
8. Černé oči
9. Nechoď tam
10. Pod našima okny
11. Spadla mi šablíčka
12. Na tý louce
13. Rožnovské hodiny
14. Vyletěla holubička
15. Ráda, ráda
16. Okolo Třeboně
17. Znáám já jeden
18. Komáři se ženili
19. Kudy, kudy
20. U panského dvora
21. Anička dušička
22. Až já pojedu
23. Dobrú noc
24. Proč jsi k nám nepřišel
25. Čož se mně, má milá
26. Týnom, tánom
27. Muzikanti, co děláte
28. Měsíček svítí
29. Ó řebíčku zahradnický
30. Po tým naším okénečkem

1. Ten chlumecký zámek
2. Sedlák, sedlák
3. Tráva neroste
4. Ach, není tu není
5. A já su synek
6. Černé oči, jděte spát
7. Pod našima okny
8. Rožnovské hodiny
9. Ráda, ráda, můj zlatej Honzíčku
10. Okolo Třeboně
11. Znáám já jeden
12. U panského dvora
13. Ó, řebíčku zahradnický
14. Pod tým naším okénečkem
15. Anička, dušička
16. Až já pojedu přes ten les
17. Dobrú noc
18. Proč jsi k nám nepřišel
19. Což se mě, má milá
20. Muzikanti, co děláte

1.	Bon soir mademoiselle	pomalý beat
2.	Želva	rock
3.	Pramínek vlasů	slow rock
4.	Honky tonky blues	rock and roll
5.	Život je jen náhoda	blues
6.	Chlupatý kaktus	swing
7.	Autumn leaves	jazz
8.	Růže kvetou dál	chanson
9.	Není nutno	pochoďák
10.	Elektrický valčík	valčík